

První písemnou zmínku o příjmení Kolařa jsem našla v urbáři panství Hluboká z r. 1490 ve vesnici Bušanovice mezi Vlachovým Březím a Volyní. Vesnice Bušanovice před husitskými válkami snad patřila ještě s mnoha jinými na Volyňsku proboštovi u sv. Víta v Praze. Byly to tzv. vesnice volyňských králováků a měly určité svobody. Po husitských válkách připadly některé z nich k Hluboké a rychtu milejovickou, k níž Bušanovice patřily, koupil r. 1552 Vilém z Rožmberka. V devatenáctém století patřily Bušanovice k panství Vlachovo Březí.

Další zmínka o příjmení Kolařa je v dílčím seznamu poddaných na Libějovicku z r. 1579. Ve vesnici Hlavatce u Dívčic se uvádí „Kolaffa chalupník“. Poněvadž v tomto seznamu jsou pouze obce, které byly postiženy krupobitím, je možné, že již tehdy žili Kolařové i v jiných vesnicích tohoto panství. Kolařa ve vsi Bušanovicích je psán jako Kalafa. Z roku 1607 pochází soupis obyvatelstva na panství libějovickém. V Krtelích (mezi Vodňany a Netolicemi) se uvádí chalupa Kolaffovská, v Hlavatcích grunt Kolaffy a v Nebahovech u Prachatic také grunt Kolaffy. Panství libějovické koupil Vilém z Rožmberka r. 1559, takže v druhé polovině 16. stol. se Kolařové mohli volně stěhovat z Bušanovic na toto panství i na jiná rožmberská panství. Další vesnice, kde je před Bílou horou doložen rod Kolařů je Mahouš, který sousedí s vesnicí Hlavatce na panství netolickém. To patřilo Rožmberkům od konce 15. století do roku 1601. V roce 1595 se uvádí v Purkarci na panství Hluboká (vesnice na Vltavě blízko Hluboké) Vondra Kolařa a Jan Kolařa. Poněvadž panství Hluboká patřilo od r. 1562 jiným majitelům než r. 1490, mohli sem Kolařové přejít z Bušanovic v době, kdy Bušanovice patřily k Hluboké.

V berní ruli z r. 1654 vyskytuje se příjmení Kolařa v Prácheňském kraji v těchto vesnicích: Na panství libějovickém: v Krtelích Matouš Kolařa, 12 strychů; v Hlavatcích Mandalena Kaluffka, 30 strychů; v Nebahovech Mikoláš Kolařa, 18 strychů; na panství netolickém: v Mahouši Ondřej Kalafa, 35 strychů; na panství vimperském: v obci Švihov Jan Kolařa, 21 strychů. Poněvadž i panství vimperské patřilo v letech 1594-1601 Rožmberkům, je možné předpokládat, že i ve Švihově bylo příjmení Kolařa již v 16. stol., nebo že sem přišli Kolařové až po Bílé hoře, kdy obě panství, netolické i vimperské, patřila Eggenberkům. Od 16. stol. totiž platil zákaz stěhovat se na panství cizích vrchností. Je možné, že Kolařové se vyskytovali v druhé polovině 16. stol. i později i na rožmberských panstvích na pravém břehu Vltavy (Třeboň, Soběslav, Želeč aj.), ale hlavní pramen, berní rula kraje bechyňského, se nezachovala.

Naši rodovou linii lze prokázat od dob třicetileté války z vesnice Hlavatce, ale jen dle příjmení, nikoliv v rodové posloupnosti. V gruntovní knize této obce z r. 1631 se praví: grunt Kolaffů je zcela stržen, spálen a s povolením hejtmana panství libějovického byl prodán Jírovi tkalci za sumu 110 kop, které měl Jíra splatit Janovi Kolaffovi do vsi Mahouše. Jan Kolaffa se v gruntovní knize v Mahouši uvádí již r. 1620, jeho dvůr zde byl oceněn na 820 kop grošů, patrně to byl velký statek a Jan snad pocházel z Hlavatců a měl odtud dostat svůj podíl, nebo oněch 120 kop grošů, které půjčil svému příbuznému do Hlavatců. R. 1637 s povolením hejtmana libějovického prodal Jíra tkadlec grunt v Hlavatcích svému zeti Vavřincovi za 110 kop grošů. R. 1659 se v gruntovní knize Hlavatec na gruntu kolaffovském uvádí Magdalena, vdova po Vavřincovi, v berní ruli Magdalena Kaluffka. Od ní koupil grunt Matěj Křiváček asi r. 1659 za 90 kop grošů. V dalších zápisech se uvádí jako Matěj Kolaffa a splácí ještě r. 1669 dluh do Mahouše. Roku 1688 ujímá se gruntu po otci syn Matěj Kolaffa za 90 kop a v roce 1715 přebírá grunt syn Václav Kolaffa za 104 kop. Zemřel r. 1733 a ke vdově se přiženil Šimon Hamerník, r. 1752 ujímá grunt syn Václava Jakub Kolaffa za 104 kop. V 17. stol. tedy grunt kolaffovský v Hlavatcích měl třikrát majitele jiného jména, ale v gruntovních knihách i v matrikách se stále na něm uvádí Kolařa, psáno obvykle Kolaffa.

Dle matričních záznamů zemřel Matěj Kolaffa-Křiváček r. 1688 ve věku 73 let, jeho syn Matěj zemřel r. 1735 a syn Matěje Václav +1733 v neprokázaném věku 47 let. Václav se oženil 1710, syn Jakub *1724 a zemřel r. 1779 jako rychtář v Hlavatcích na čp. 24. V matrikách fary netolické a pištínské je od r. 1700 mnoho údajů o narození, svatbách a úmrtích nositelů jména Kolařa v okolních vesnicích, kteří pravděpodobně pocházejí všichni buď z Hlavatců nebo z Mahouše nebo z Krtel. Pro nás mají význam dva synové Jakuba Kolařy z Hlavatců: Jakub *1753 a Václav *1769. Jejich matka se jmenovala Veronika, ale v matrikách Netolic ani Pištína jsem nenašla záznam o sňatku jejich otce Jakuba. Nejpozději mohl být uzavřen r. 1752 a matka asi pocházela z jiné farnosti.

Tito dva bratři měli 20. 1. 1788 společně sňatek v **Těšínově u Protivína**, který tehdy patřil k panství libějovickému. Jakub, v matrice uvedený jako chalupník a vdovec, si vzal Alžbětu Kostkovou, vdovu z čp. 1 a Václav, uvedený jako sedlák, si vzal její dceru Annu, starou 17 let. Dostali statek čp. 11 v Těšínově, kde dříve hospodařil bratr Jakub, který se sem přiženil r. 1784 a r. 1787 ovdověl. Dřívější majitel čp. 11, Matěj Houdek, po chalupě Kovařík, si vzal matku obou bratřích, tehdy vdovu a odešel do Hlavatců. Jakub měl syna Jakuba, který zdědil čp. 4 v Těšínově. Později tato linie byla na čp. 9 "U Kostků" a vymřela zde v nedávných letech. Z ní pocházejí Kolařové ve Žďáře u Protivína a pocházel z ní i Václav Kolařa, který r. 1884 maturoval na reálce v Písku a byl později starostou města Bechyně.

Václav na čp. 11 měl dva syny a pět dcer. Syn Václav byl podruhem na čp. 25 v Těšínově a Antonín, nar. 1805, založil na čp. 11 linii, z níž pocházíme. Jeho sestra Kateřina se provdala za Jana Hrdličku do Protivína čp. 38. Dostala věnem 520 zlatých a dvě krávy. Antonín zemřel r. 1861. R. 1836 se oženil s Eleonorou (1814-1873), dcerou Vojtěcha Polánského, rolníka a konšela v Myšenci, a Kateřiny, dcery Jakuba Kouby, rolníka z Kojčína. Měla věno 840 zlatých. Ostatní dcery Antonína byly provdány v Myšenci u Ceplechů, v Čičenicích u Krejzů, ve Žďáře u Lepenků a ve Vojníkově u Hesounů. Antonín a Eleonora měli čtyři syny a jednu dceru. Nejstarší syn Václav dostal statek v Těšínově (95 korců). Oženil se s Annou Holečkovou ze Stožic (1855-1892), dcerou Vojtěcha Holečka čp. 7 ve Stožicích a Kateřiny roz. Bláhové ze Žďára, která měla věno 5000 zlatých, jednu kobyly a jednu

krávu. Sňatek byl r. 1873. Sestra Václava Anna byla provdána v Krči u Hrdinů. Bratr Václava Antonín se přiznal ke své sestřenci Alžbětě Hrdličkové (1846-1931) r. 1868. Žil v letech 1846-1924, měl věno 6000 zlatých, jednu krávu, jednu jalovici a jeden vůz. Další bratr František (1851-1893) se oženil r. 1879 s Annou, vdovou po bratru Václavovi (Václav žil 1844-1878) a poslední bratr Tomáš (1854-1921) se přiznal k Anně Bínové v Těšínově čp. 7.

Václav měl tři děti: Alžběta zemřela ve 4 měsících r. 1874, Antonín (16.12.1875-5.10.1948) dostal statek čp. 38 v Protivíně od svého strýce Antonína, měl po otci podíl 2600 zlatých, a třetí dítě, dcera Marie, žila v letech 1878-1895 (*zemřela jako jeptiška, pozn. J. Kolafy*). František se švagrovou Annou měli šest dětí: František nar. 1880 zemřel do jednoho roku, Karel (28.1.1882-1914) se přiznal do Zlivi k Bártům a padl na srbské frontě na začátku 1. světové války, Alžběta nar. 1885 zemřela do jednoho roku, Václav nar. 29.7.1886, ing. firmy Knotek v Jičíně, zemřel 17.5.1964, Vojtěch, bankovní úředník v Praze, nar. 1.3.1888, zemřel v březnu 1972. Tomáš měl tři syny a tři dcery. Nejstarší syn Václav převzal statek v Těšínově čp. 7, žil 1883-1971, měl syna a dceru. Syn Jaroslav je v Těšínově na čp. 7, druhý syn Tomáše Vojtěch byl řezníkem v Praze. Žil 1889-1959. Měl dva syny, Zdenka a Jiřího. Třetí syn Karel neměl děti. Statek čp. 11 v Těšínově byl po smrti Františka prodán r. 1893.

R. 1976 jsou naživu tito potomci Antonína Kolafy (nar. 1805) z čp. 11 v Těšínově: Jaroslav Kolafa v Těšínově čp. 7, má syna Jaroslava a dvě dcery, Karel Kolafa, syn Františka ze Zlivi (byl synem Karla ze Zlivi, který žil 1912-1972), je na státním statku ve Vondrově u Hluboké, Václav Kolafa, syn Václava v Jičíně, dnes v Liberci má dva syny, Martina a Tomáše. Jiří Kolafa, syn téhož, žije v Praze, má syna Jiřího. Jiří Kolafa, syn Vojtěcha z Prahy, žije v Praze, jeho bratr Zdeněk žije v USA. František Kolafa, syn Antonína z Protivína, žije ve Františkových Lázních, má syna Jiřího. Antonie Kolafová, jeho sestra, žije v Protivíně (*8. 6. 1909 Protivín, +24. 4. 1996 tamtéž - pozn. J. K.). Anna Píchová, dcera Karla ze Zlivi, žije v Kočíně u Dřítně, Liběna Kolafová, dcera Vojtěcha nar. 1888, žije v Praze.

Psáno v únoru 1976, Protivín čp. 30